

การเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุ สู่กระบวนการกลุ่มเพื่อรองรับการ พัฒนาแบบมีส่วนร่วม

ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าหมอไชร
อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

นายสิรวิทย์ กองไต้หนู

ที่มาและความสำคัญ

02

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงและเกิดความท้าทายด้านเศรษฐกิจ สังคม และสาธารณสุข

โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลท่าหม่อไพร อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา แม้มีการดำเนินกิจกรรมด้านสวัสดิการและสุขภาพอย่างต่อเนื่อง แต่การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุยังอยู่ในระดับจำกัด ผู้สูงอายุจำนวนมากยังขาดความรู้ ทักษะ และความมั่นใจในการทำงานเป็นกลุ่ม

ดังนั้น การศึกษาการเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุสู่กระบวนการกลุ่มจึงมีความสำคัญ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสนับสนุนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมอันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

01

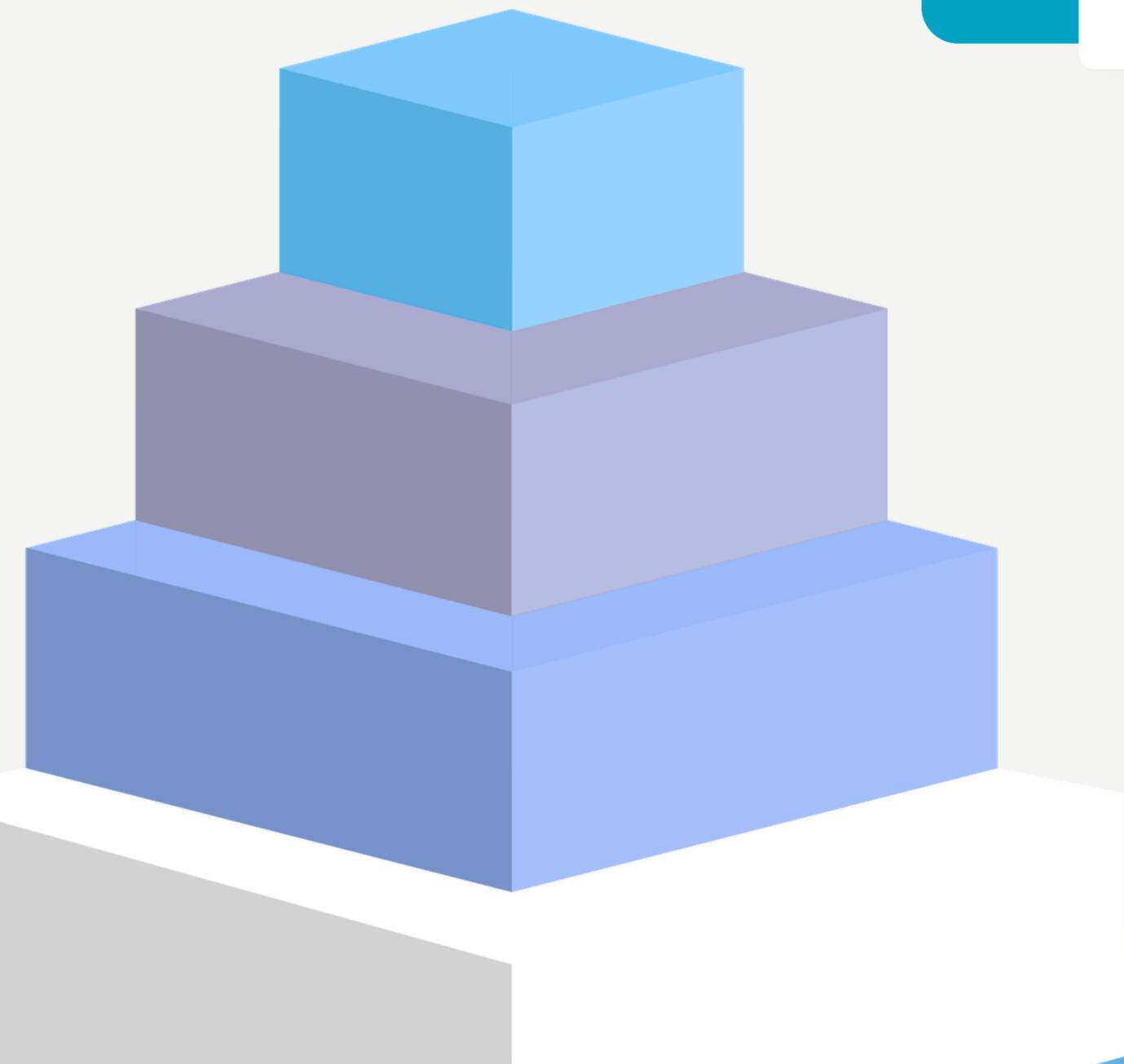
เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูงอายุในตำบลท่า
หมอไทร อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

02

เพื่อหาแนวทางการจัดตั้งกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลท่า
หมอไทร อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

03

เพื่อหาความต้องการและแนวทางการพัฒนาผู้สูงอายุ
ในตำบลท่าหมอไทร อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ขอบเขตการวิจัย

01

ด้านพื้นที่ :
ตำบลท่าหมอ
ไทร อำเภอลำ
พะสัก จังหวัด
สงขลา

02

ด้านข้อมูล :
ศึกษาข้อมูลทั่วไป
ความต้องการ
แนวทางการจัดตั้ง
กลุ่ม และการเตรียม
ความพร้อมผู้สูงอายุ
สู่กระบวนการกลุ่มเพื่อ
รองรับการพัฒนา
แบบมีส่วนร่วม

03

ด้านเนื้อหา :

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ
2. แนวทางการจัดตั้งกลุ่มผู้
สูงอายุ
3. ความต้องการและแนวทางการพัฒนาผู้สูงอายุ

04

ด้านกลุ่มเป้าหมาย :

1. นักพัฒนาชุมชน 1 คน
2. ผู้นำภาคีเครือข่าย 1 คน
3. ผู้สูงอายุแกนนำ 3 คน

05

ด้านระยะเวลา :
ดำเนินการวิจัย
ระหว่างวันที่ 27
ธันวาคม 2568 ถึง
20 กุมภาพันธ์ 2569

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1

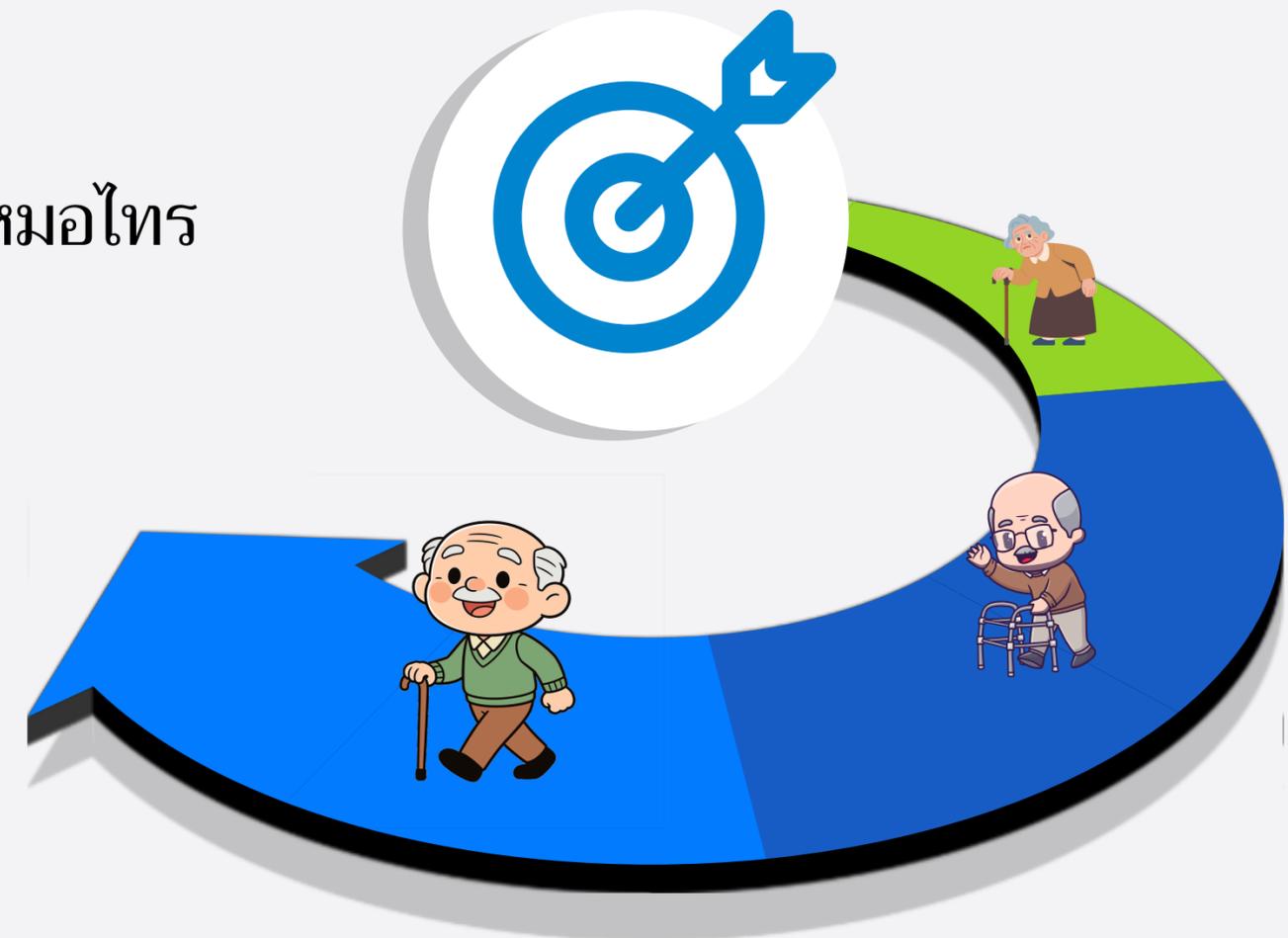
ทำให้ทราบข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูงอายุในตำบลท่าหมอไพร อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

2

ทำให้เกิดแนวทางการจัดตั้งกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลท่าหมอไพร
อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

3

ทำให้ได้ความต้องการและแนวทางการพัฒนาผู้สูง
อายุในตำบลท่าหมอไพร อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

กรอบแนวคิด

การเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุ

- ความพร้อมด้านร่างกาย
สุขภาพร่างกาย
การเข้าร่วมกิจกรรม
- ความพร้อมด้านจิตใจและอารมณ์
แรงจูงใจ
ความสนใจในตนเอง
ทัศนคติต่อการทำงานกลุ่ม
- ความพร้อมด้านสังคม
ความสัมพันธ์ในชุมชน
การสื่อสารและบทบาทในกลุ่ม
- ความพร้อมด้านความรู้และทักษะ
ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม
ทักษะการมีส่วนร่วม

กระบวนการกลุ่ม

การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการพัฒนา อบต.ท่าหมอไพร่

- มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น
- มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
- มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ตัวแปรควบคุม

- อายุ
- เพศ
- การศึกษา
- สถานภาพทางสังคม
- ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ผลลัพธ์

- ผู้สูงอายุมีความพร้อมเข้าสู่กระบวนการกลุ่ม
- เกิดกิจกรรมหรือรูปแบบการรวมกลุ่มผู้สูงอายุจริง
- ผู้สูงอายุและ อบต.ทำงานร่วมกันได้ดีขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูงอายุตำบลท่าหมอไทร
อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

01

01
การวางแผน
(Plan)

จัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการ
สังเกต สัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

02

การวางแผนปฏิบัติการ กำหนดกิจกรรม เป้าหมาย ระยะเวลา ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ
ดำเนินกิจกรรม วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

03

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

02
ปฏิบัติการ
(Action :
A)

กิจกรรมที่ 1

ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
ทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูง
อายุ วิเคราะห์
ปัญหา อุปสรรค
ความต้องการ และ
ศึกษาวิธีการพัฒนา
ที่จะนำมาใช้ในการ
ศึกษาวิจัย

1

กิจกรรมที่ 2

รวมกลุ่มเสริม
สร้างทักษะ
คุณภาพชีวิตผู้
สูงอายุ (การ
ทำขนม) เป็นการ
สร้างการมีส่วน
ร่วมและ
กระบวนการเรียนรู้
แบบมีส่วนร่วม

2

กิจกรรมที่ 3

ตรวจสอบภาพและ
ประเมินตนเอง ได้
ทราบถึงข้อมูล
สถานะสุขภาพและ
ปัญหาของผู้สูงอายุ
ได้ข้อมูลสำหรับ
วางแผนพัฒนากลุ่ม
และกิจกรรมผู้สูง
อายุ

3

กิจกรรมที่ 4

ระดมความคิด
เห็นของผู้สูงอายุ
เพื่อนำข้อมูลที่ได้
นำไปสู่แนวทาง
การจัดตั้งกลุ่ม
วางแผนต่อยอด
การพัฒนาร่วมไป
กับกลุ่มเป้าหมาย

4

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

03
การสังเกต
(Observing :
O)

จากการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย แล้วรวบรวมข้อมูลจากผลของกิจกรรมทั้งหมด ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตร่วมกับการสัมภาษณ์จากนั้นได้นำข้อมูลมารวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อใช้ในการสะท้อนผล
ในขั้นถัดไป

ช่วงหลังการปฏิบัติและสังเกตผล ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลเพื่อดำเนินการทำเล่มวิจัย

04
การสะท้อนผล
(Reflecting :
R)

ผลการดำเนินงาน

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

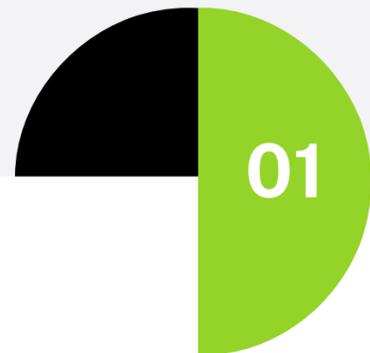
1.1 การลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

1.2 กิจกรรมรวมกลุ่มเสริมสร้างทักษะคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ(ทำขนมต้มสามเหลี่ยม)

กิจกรรมรวมกลุ่มทำขนมกับผู้สูงอายุในพื้นที่ศึกษา

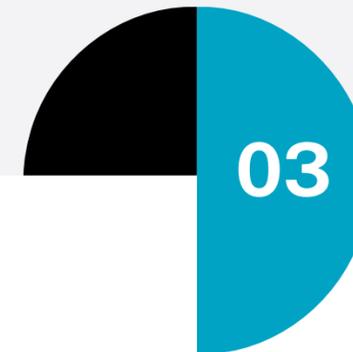

ด้านสังคมและความสัมพันธ์

กิจกรรมส่งผลเชิงบวกต่อผู้เข้าร่วมในด้านสังคม และจิตใจ โดยเกิดปฏิสัมพันธ์ มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้มีความสัมพันธ์ภายในกลุ่มและเกิดความร่วมมือ

ด้านจิตใจและอารมณ์

ผู้สูงอายุมีความสุข สนุก และรู้สึกผ่อนคลายจากการเข้าร่วมกิจกรรม มีความภาคภูมิใจในตนเองจากการได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและเห็นผลผลิตจากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งช่วยเสริมสร้างคุณค่าในตนเอง

ด้านการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม

กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดประสบการณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำขนมให้แก่สมาชิกในกลุ่ม เกิดการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการปฏิบัติจริง และสะท้อนศักยภาพของผู้สูงอายุ

1.3 กิจกรรมการตรวจสอบสุขภาพและประเมินตนเอง

01

ผู้สูงอายุรับรู้และ
เข้าใจสถานะสุขภาพ
ของตนเองจากผล
การตรวจสอบสุขภาพได้
ชัดเจนยิ่งขึ้น

02

การประเมินตนเอง
ช่วยให้ผู้สูงอายุ
ทบทวนพฤติกรรม
สุขภาพและสะท้อน
ปัญหา รวมถึงความ
ต้องการด้านสุขภาพ
ของตนได้อย่างเป็น
รูปธรรม

03

ผู้สูงอายุเกิดการ
แลกเปลี่ยนความรู้
และประสบการณ์
ด้านสุขภาพ ส่งเสริม
บรรยากาศการเรียนรู้
ร่วมกันและความ
สัมพันธ์ที่ดีภายใน
กลุ่ม

04

ข้อมูลจากการตรวจ
สุขภาพสามารถใช้
เป็นข้อมูลพื้นฐานใน
การวางแผนส่งเสริม
สุขภาพและ
พัฒนากลุ่มผู้สูงอายุ
ในระยะต่อไป

05

กิจกรรมช่วยกระตุ้น
ให้ผู้สูงอายุเห็น
ความสำคัญของการ
รวมกลุ่มและการ
ดูแลสุขภาพร่วมกัน
ตามแนวทางการ
พัฒนาแบบมีส่วนร่วม

1.4 กิจกรรมเวทีระดมความคิดเห็นของผู้สูงอายุ

01

ผู้สูงอายุสามารถสะท้อนความคิดเห็นและปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างอิสระ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

02

ผู้สูงอายุร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดความต้องการที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

03

เวทีดังกล่าวก่อให้เกิดแนวทางการจัดตั้งและพัฒนากลุ่ม เช่น การส่งเสริมสุขภาพ การพัฒนาทักษะอาชีพ กิจกรรมสหธนาคาร การสร้างการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

04

ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์เพิ่มขึ้น เกิดความเข้าใจและความไว้วางใจ ส่งผลให้มีความพร้อมต่อการดำเนินกิจกรรมกลุ่มในอนาคต

05

ผู้สูงอายุมีศักยภาพในการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมตัดสินใจ สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม

2.แนวทางการ จัดตั้งกลุ่มผู้สูงอายุ

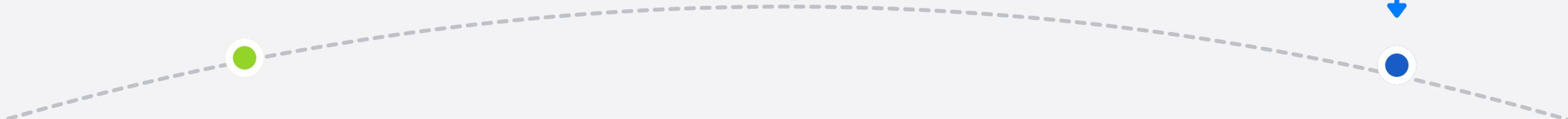
จัดตั้งกลุ่มยึดหลัก
ให้ผู้สูงอายุเป็นผู้คิด
และตัดสินใจด้วย
ตนเอง เพื่อกำหนด
แนวทางดำเนินงาน
ที่สอดคล้องกับ
บริบทและศักยภาพ
ของกลุ่ม

รูปแบบกลุ่มควรเป็นลักษณะ
การมีส่วนร่วมของชุมชน
โดยมีผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลาง
ในการกำหนดทิศทางและ
ดำเนินกิจกรรม มีความ
ยืดหยุ่น ไม่เป็นทางการมาก
นัก เพื่อเอื้อต่อการเข้าร่วม
ของสมาชิกทุกระดับ

เริ่มจากการประชุมชี้แจงแนวคิด
และประโยชน์ของการจัดตั้งกลุ่ม
เปิดเวทีระดมความคิดเห็น คัด
เลือกแกนนำหรือคณะกรรมการ
กำหนดบทบาทหน้าที่และ
โครงสร้างกลุ่มอย่างชัดเจน จัดทำ
ระเบียบข้อบังคับ วางแผนกิจกรรม
และงบประมาณ พร้อมระบบ
ติดตามผล

3.ความต้องการและแนวทางการพัฒนาผู้สูงอายุในตำบล ท่าหมอไทร อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

1

ผู้สูงอายุต้องการ
การดูแลสุขภาพ
แบบครบวงจร ทั้ง
การส่งเสริม ป้องกัน
รักษา และฟื้นฟู โดย
เฉพาะการตรวจ
สุขภาพ การดูแล
โรคเรื้อรัง และการ
เข้าถึงบริการ
ทางการแพทย์

ความต้องการด้านสุขภาพ

2

ผู้สูงอายุมีความ
ต้องการด้านการมี
ปฏิสัมพันธ์ การได้รับ
การยอมรับ การมีส่วน
ร่วมในกิจกรรมชุมชน
และการสนับสนุนจาก
ครอบครัวและเครือ
ข่ายสังคม ซึ่งส่งผล
โดยตรงต่อสุขภาพจิต
และคุณภาพชีวิต

ความต้องการด้านสังคม

3

ผู้สูงอายุมีความต้องการ
อาชีพที่เหมาะสมกับ
ศักยภาพและสภาพ
ร่างกาย มุ่งเน้นการมีราย
ได้เสริม การพัฒนาทักษะ
และการรวมกลุ่มประกอบ
อาชีพ พร้อมการ
สนับสนุนจากหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้าง
ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

ความต้องการด้านอาชีพ

4

กลุ่ม ผู้สูงอายุต้องการ
จัดตั้งกองทุนหรือ
สวัสดิการกลุ่ม เพื่อ
ช่วยเหลือสมาชิกใน
กรณีเจ็บป่วย เสียชีวิต
หรือเหตุฉุกเฉิน อัน
เป็นการสร้างหลัก
ประกันและลดภาระค่า
ใช้จ่ายของสมาชิก

ความต้องการด้านสวัสดิการ

ผลการดำเนินงาน

แนวทางการพัฒนาด้านสุขภาพ

ส่งเสริมการดูแลสุขภาพเชิงรุก การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาระบบการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ พร้อมทั้งให้ความรู้ด้านสุขภาพและการใช้สิทธิการรักษาพยาบาลอย่างถูกต้อง

แนวทางการพัฒนาด้านอาชีพ

ส่งเสริมอาชีพและกิจกรรมสร้างรายได้ที่เหมาะสมกับศักยภาพพัฒนาทักษะโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน สนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อความเข้มแข็งและยั่งยืน พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ และช่องทางการตลาดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการพัฒนาด้านสังคม

สนับสนุนการรวมกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อสร้างพื้นที่พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้สูงอายุ ครอบครัว ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการพัฒนาด้านสวัสดิการกลุ่ม

จัดตั้งกองทุนสวัสดิการโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมกำหนดกติกาและบริหารจัดการอย่างโปร่งใส เสริมศักยภาพด้านการออมและใช้สวัสดิการเป็นกลไกสร้างความมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของกลุ่มสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาผู้สูงอายุตำบลท่าหมอไพร่ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

สรุปการวิจัย

มีผู้สูงอายุ 1,211 คน (ร้อยละ 17.65 ของประชากรทั้งหมด) สะท้อนแนวโน้มสังคมสูงวัยในระดับชุมชน

ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง และค้าขาย

ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

รายได้ไม่สม่ำเสมอ

จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

มีโรคเรื้อรัง เช่น ความดันโลหิตสูง เบาหวาน และโรคข้อกระดูก แม้เข้าถึงบริการสาธารณสุขได้ดี แต่ยังมีข้อจำกัดด้านการเดินทาง สุขภาพ และแรงจูงใจ ส่งผลให้การรวมกลุ่มยังไม่ต่อเนื่อง

สรุปการวิจัย

2. แนวทางการจัดตั้ง กลุ่มผู้สูงอายุ

ยึดหลักการมีส่วนร่วม ให้ผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลางในการคิด ตัดสินใจ และกำหนดทิศทางกลุ่ม มีเป้าหมายร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาพ และอาชีพเสริม รูปแบบกลุ่มควรวีดยุ่น มีกิจกรรมครอบคลุม ด้านสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ มีแกนนำจากความสมัครใจ และมี องค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่ที่ปรึกษาและสนับสนุน

3. ความต้องการและ แนวทางการ พัฒนา

- ด้านสุขภาพ ต้องการการดูแลแบบครบวงจรและระบบดูแลเชิงรุกในชุมชน
- ด้านสังคม ต้องการการมีส่วนร่วม การยอมรับ และพื้นที่ทำกิจกรรมร่วมกัน
- ด้านอาชีพ ต้องการรายได้เสริมที่เหมาะสมกับศักยภาพ พร้อมการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ด้านสวัสดิการกลุ่ม ต้องการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกกรณีฉุกเฉินอย่างโปร่งใสและยั่งยืน

อภิปราย
ผลการ
ศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในตำบลท่าหมอไพร่ยังมีศักยภาพในการดำรงชีวิต และช่วยเหลือตนเองได้ แต่มีข้อจำกัดด้านสุขภาพ รายได้ และโอกาสการมีส่วนร่วมทางสังคม โดยเฉพาะการขาดกลไกการรวมกลุ่มอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ บรรลุ ศิริพานิช ที่ชี้ว่าผู้สูงอายุยังมีศักยภาพหากได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสม และแนวคิดทุนทางสังคมของ ประเวศ วะสี ที่เน้นความสำคัญของความสัมพันธ์และการมีพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันในชุมชน

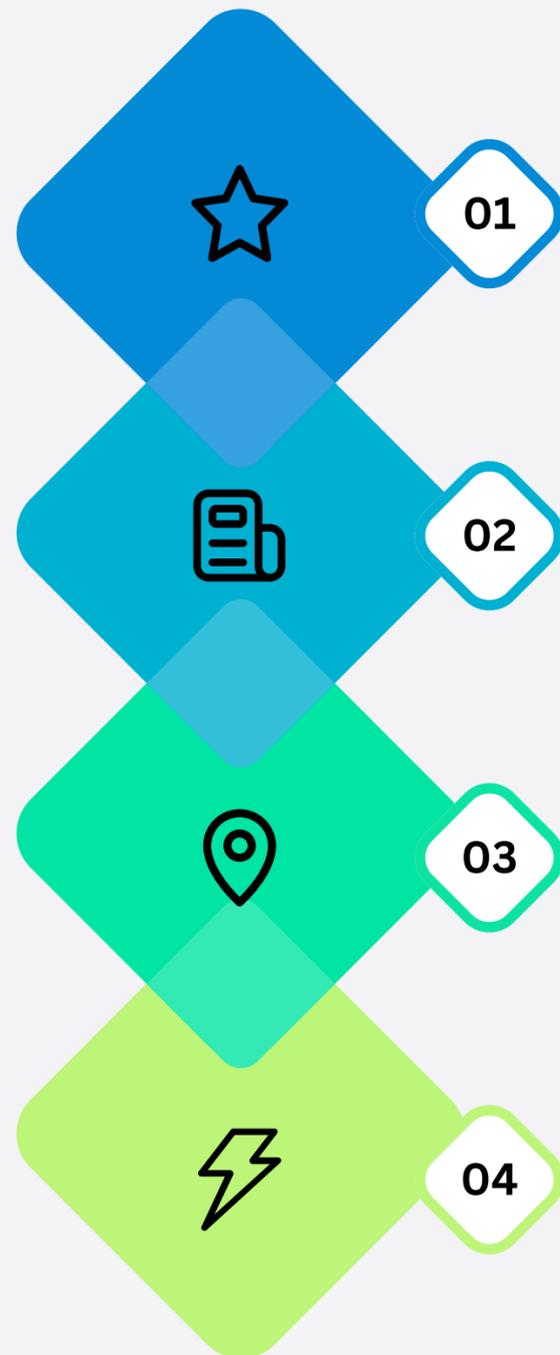
แนวทางการจัดตั้งกลุ่มควรวีดิกระบวนการมีส่วนร่วม ให้ผู้สูงอายุร่วมคิด ตัดสินใจ และกำหนดทิศทางกลุ่มด้วยตนเอง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่สนับสนุนและเอื้ออำนวย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของ สุภางค์ จันทวานิช และ โกวิทย์ พวงงาม รวมทั้งกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันและการสื่อสารภายในกลุ่ม

อภิปราย
ผลการ
ศึกษา

ด้านความต้องการ ผู้สูงอายุมีความต้องการหลัก 4 ด้าน ได้แก่ สุขภาพ สังคม อาชีพ และสวัสดิการกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาที่ระบุว่าคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับสุขภาพที่ดี การมีส่วนร่วมทางสังคม และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ กิจกรรมที่ดำเนินการในงานวิจัยช่วยเสริมพลังอำนาจและความเชื่อมั่นของผู้สูงอายุ

สรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาผู้สูงอายุในตำบลท่าหมอไพร่ควรดำเนินการแบบบูรณาการทั้งด้านสุขภาพ สังคม อาชีพ และสวัสดิการ ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลและภาคีเครือข่ายเป็นผู้สนับสนุน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและความยั่งยืนของกลุ่มผู้สูงอายุในระดับชุมชน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนา
กลุ่มผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ควรสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรที่รับผิดชอบงานผู้สูงอายุ
โดยเฉพาะ

การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่าง อบต. รพ.สต วัด มัสยิด และผู้นำชุมชน
เพื่อสร้างเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการ

ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพแกนนำผู้สูงอายุ เช่น การอบรมภาวะผู้นำ
การบริหารจัดการกลุ่ม

01

ควรศึกษาการติดตามผลระยะยาวของกลุ่มผู้สูงอายุหลังจากการจัดตั้ง เพื่อประเมินความต่อเนื่อง ความเข้มแข็ง ความยั่งยืนต่อการดำเนินงาน กลุ่ม

02

ควรใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน โดยเพิ่มการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น แบบสอบถามความพึงพอใจ คุณภาพชีวิต หรือระดับการมีส่วนร่วม เพื่อได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

03

ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จและอุปสรรคของการดำเนินงานกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาเป็นรูปแบบ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น ได้

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

**THANK
YOU.**